

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 15. september 2025
Sagsnummer: 2025-187

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed grundnotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af betingelserne for gennemførelsen af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-2034, KOM (2025) 560.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

Den 15. september 2025
FVM 475

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af betingelserne for gennemførelsen af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-2034

KOM (2025) 560

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. september 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 16. juli 2025 fremsat forslag til forordning om betingelserne for gennemførelsen af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik. Forordningen afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013. Forordningen er en del af det samlede forordningsgrundlag for en ny fond for nationale og regionale partnerskaber, som fastsætter, at medlemsstaterne skal udarbejde nationale og regionale partnerskabsplaner (NRP-planer), der omfatter direkte støtte, støtte til landdistriktsudvikling, støtte til økonomisk, social og territorial samhørighed, fiskeri og den maritime sektor samt støtte til velstand og sikkerhed. Nærværende forslag om støtte til den fælles landbrugspolitik indebærer en målretning af den direkte støtte blandt andet gennem obligatoriske skrå støttelofter på arealstøtten og et efterfølgende absolut støtteloft pr. bedrift, øget støtte til unge landmænd og en støtte til små landbrug. Der skal ydes støtte til miljø- og klimatiltag, ligesom der er mulighed for bl.a. at støtte investeringer i land- og skovbruget, videndeling, håndtering af risiko og kriser m.v. Der er fokus på etablering af unge og nye landbrug gennem f.eks. opstartspakker. Der er øgede muligheder for koblet indkomststøtte (produktionsafhængig). Regeringen hilser generelt Kommissionens forslag velkomment, da det bidrager til en modernisering af landbrugspolitikken, idet regeringen arbejder for en grønnere, enklere og mere markedsorienteret landbrugspolitik med lige konkurrencevilkår på tværs af sektoren og på tværs af medlemsstaterne.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 560 af 16. juli 2025 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af betingelserne for gennemførelse af Unionens støtte til den fælles

landbrugspolitik for perioden 2028-34. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 5. september 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Forslaget afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013.

Forslaget udgør en del af det samlede forordningsgrundlag for en ny fond for nationale og regionale partnerskabsplaner, som vil reformere den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34. De øvrige forordningsforslag er Kommissionens forslag KOM (2025) 565 til forordning om oprettelse af den nationale og regionale partnerskabsfond for perioden 2028-34 (NRP), Kommissionens forslag KOM (2025) 545 til forordning om en fælles præstationsramme, Kommissionens forslag KOM (2025) 555 til forordning om en europæisk konkurrenceevnefond, Kommissionens forslag KOM (2025) 543 til et forskningsrammeprogram, Kommissionens forordningsforslag KOM (2025) 553 til fælles markedsordning samt Kommissionens forslag KOM (2025) 554 om EU-skoleordningen.

Støtten skal ydes under den nationale og regionale partnerskabsfond ("fonden"). Der vil dermed ikke længere skulle udarbejdes en strategisk plan for anvendelsen af den fælles landbrugspolitik, da medlemsstaterne skal udarbejde nationale og regionale partnerskabsplaner (NRP-planer) for perioden 2028-34, som omfatter den direkte støtte, støtte til landdistriktudvikling, støtte til økonomisk, social og territorial samhørighed, fiskeri og den maritime sektor samt støtte til velstand og sikkerhed. NRP-planerne skal beskrive medlemsstaternes plan for reformer, interventioner, og hvorledes de bidrager til de fælles EU-mål og andre relevante internationale forpligtelser. Planerne skal godkendes af Kommissionen.

Nærværende forslag fastsætter betingelserne for implementering af EU's støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34, som vil indgå som et afsnit i den samlede danske NRP-plan. Forslagets overordnede formål er at sikre en stærk, bæredygtig og robust fælles landbrugspolitik, fødevareforsyningssikkerhed i EU, generationsskifte og dynamiske landdistrikter, og med henblik herpå fastsætter forordningen specifikke betingelser for gennemførelsen af EU's støtte til den fælles landbrugspolitik.

Nationale anbefalinger og styring af den fælles landbrugspolitik

Kommissionen skal vedtage nationale anbefalinger under den fælles landbrugspolitik, der skal vejlede hver medlemsstat i forhold til gennemførelse af de specifikke mål, der er relevante for den fælles landbrugspolitik inden for rammerne af deres nationale og regionale partnerskabsplan, inden medlemsstaterne fremsender deres NRP-plan til Kommissionen. De nationale anbefalinger skal bl.a. været baseret på bidrag til en rimelig og tilstrækkelig indkomst for landmænd og deres langsigtede konkurrenceevne og bidrag til fødevareforsyningssikkerheden, forbedring af erhvervets attraktivitet og fremme af generationsskifte, styrkelse af klimainsatsen, levering af økosystemtjenester, cirkulære løsninger, bevarelse af biodiversitet og naturressourcer, bæredygtigt landbrug og forbedring af dyrevelfærd, forbedring af modstandsdygtighed, landmændenes beredskab og evne til at håndtere kriser og risici samt fremme af adgangen til viden m.v.

Bedriftsforvaltning

Der indføres et bedriftsforvaltningssystem (farm stewardship) i stedet for det nuværende konditionalitet og social konditionalitet, og som omfatter tre elementer. Det første element er regler for lovgivningsbestemte forvaltningskrav i angivne forordninger samt direktiver som gennemført af medlemsstaten, den anden del regler for social konditionalitet og den tredje regler for beskyttelsespraksis. Betalinger primært under ordninger for areal- og koblet støtte skal være underlagt overholdelse af bedriftsforvaltningssystemet. Landmænd, som modtager betaling til små landbrug, er omfattet af de lovgivningsbestemte forvaltningskrav, men ikke social konditionalitet og beskyttelsespraksis. Landbrug under 10 hektar støtteberettiget areal er undtaget bedriftsforvaltning. Landbrugsstøtte, der er omfattet af reglerne om bedriftsforvaltning, anses at opfylde princippet om "ikke at gøre væsentlig skade".

Beskyttelsespraksisser skal defineres af medlemsstaterne med henblik på at opnå følgende mål a) beskyttelse af kulstofrige jorder, landskabslementer og permanente græsarealer på landbrugsland; b) beskyttelse af jord mod jorderosion, bevarelse af jordpotential, vedligeholdelse af jordens organiske indhold, herunder gennem afgrøderotation eller -diversificering, såvel som beskyttelse mod stubafbrænding på dyrkede arealer; samt c) beskyttelse af vandløb og grundvand mod forurening og afstrømning. Økologer skal anses for at overholde de beskyttelsespraksisser nævnt under pkt. b) og c). Medlemsstaterne kan endvidere anse deltagelse i miljø- og klimatiltag, for at udgøre overholdelse af en eller flere af disse praksisser.

Medlemsstaterne kan fastsætte specifikke undtagelser fra de fastsatte beskyttelsespraksisser og kan give midlertidige dispensationer grundet vejrforhold. Kontrol af overholdelse af de fastsatte beskyttelsespraksisser skal baseres på medlemsstaternes kontrol- og håndhævelsessystemer inden for de relevante områder. Som noget nyt får medlemsstaterne mulighed for at fastsætte, at overholdelse af de fastsatte beskyttelsespraksisser kan finansieres under miljø- og klimaordningerne i den fælles landbrugspolitik, men ikke for de omfattede lovbestemte forvaltningskrav.

Arealstøtte

Medlemsstaterne skal yde arealbaseret indkomststøtte til støtteberettigede hektarer til landmænd for at imødekomme indkomstbehov. Medlemsstaterne skal differentiere arealstøtten baseret på landmændenes indkomst fra landbrugsaktiviteter i en referenceperiode. Støtten pr. hektar fastsættes i NRP-forslaget og skal i gennemsnit udgøre mellem 130 og 240 euro (ca. 970-1.800 kr.) pr. hektar pr. medlemsstat. Det øvre spænd er således omtrent på niveau med det forventede støtteniveau i Danmark for grundbetalingen i 2025 på ca. 1.800 kr. / hektar., inden der tages højde for eventuel reduktion i den enkelte landmands støtte som følge af skrå og efterfølgende absolutte støtteløfter. Indkomststøtten skal målrettes de landmænd, der har størst behov, dvs. især unge og nye landmænd, kvinder, familiedrevne bedrifter, små bedrifter, bedrifter med både afgrøde- og husdyrproduktion mv. Indkomststøtten kan i stedet for en betaling per hektar ydes i form af et årligt engangsbeløb. Der er krav om øget støtte pr. hektar til unge landmænd.

Medlemsstaterne skal i NRP-planen definere en landmand, som en fysisk eller juridisk person med hovedaktivitet inden for landbrug, eller en fysisk person eller mindre juridisk person, som har en minimumaktivitet inden for landbrug. Endvidere skal landbrugsaktivitet defineres inden for en ramme, som omfatter produktion eller opretholdelse af arealer, og støtteberettigede arealer defineres inden for en ramme som i dag. Medlemsstaterne skal sikre, at landmænd, der er over den officielle pensionsalder og får udbetalt pension, senest fra 2032 ikke længere kan modtage indkomststøtte.

Der indføres en reduktion af arealstøtten per landbrug, hvis den overstiger 20.000 euro (149.000 kr.) årligt. Reduktionen indfører en skrå loft over støtten, da reduktionen udgør 25 pct. af støtten mellem 20.000 og 50.000 euro (372.500 kr.), 50 pct. af den del af støttebeløbet, der ligger mellem 50.000 og

75.000 euro (558.750 kr.), og 75 pct. af den del af støttebeløbet, der ligger mellem 75.000 og 100.000 euro (745.000 kr.).

Der indføres endvidere et absolut støtteloft på 100.000 euro (745.000 kr.) for arealstøtten per landbrug per år efter anvendelsen af de skrå støttelofter.

Betaling til små landbrug

Medlemsstaterne skal yde indkomststøtte til små landbrug i form af en årlig betaling af et engangsbeløb på højst 3.000 euro (22.350 kr.), der erstatter arealstøtten, støtte koblet til produktion og betalinger for naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger. Betalingen er frivillig at søge og skal primært rettes mod landmænd, der udfører en landbrugsaktivitet på deres bedrift og aktivt bidrager til fødevareforsyningsikkerheden.

Miljø- og klima

Medlemsstaterne skal som minimum yde støtte til landmænd og andre støttemodtagere inden for hvert af følgende miljø- og klimaprioriterede områder: a) tilpasning til klimaændringer og vandmodstandsdygtighed; b) afbødning af klimaændringer, herunder kulstofbinding og produktion af vedvarende energi på bedriften inklusiv biogasproduktion; c) jordsundhed; d) bevarelse af biodiversitet, såsom bevaring af levesteder eller arter, landskabstræk og reduktion af brugen af pesticider; e) udvikling af økologisk landbrug; f) dyresundhed og dyrevelfærd. Medlemsstater med områder, der er berørt af vandforurening på grund af nitratoverskud, skal yde støtte til landmænd til ekstensivering af husdyrsystemer eller til diversificering til andre landbrugsaktiviteter.

Betaling for naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger

Medlemsstaterne skal yde støtte til at kompensere landmænd for naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger. Betalingen pr. støtteberettiget hektar er begrænset til de meromkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med landbrugsproduktion i de udpegede områder sammenlignet med produktion i ikke-udpegede områder.

Støtte til ulemper som følge af visse obligatoriske krav

Medlemsstaterne kan yde arealbaseret støtte i landbrugs- og skovbrugsområder til ulemper som følge af gennemførelsen af Natura 2000-direktiverne eller vandrammedirektivet. Ud over disse områder kan medlemsstaterne beslutte at yde støtte til andre afgrænsede naturbeskyttelsesområder med miljørestriktioner, der gælder for landbrug eller skovbrug, og som bidrager til gennemførelsen af Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, hvis disse områder ikke overstiger 5 pct. af de udpegede Natura 2000-områder, der er omfattet af den nationale NRP-plan. Der kan kun ydes betalinger til landmænd, skovejere og deres foreninger.

Miljø- og klimaindsatser mv.

Medlemsstaterne skal give incitamenter til at deltage i aktiviteter til fordel for klima, miljø, dyresundhed og -velfærd og bæredygtigt skovbrug. Der skal ydes støtte til opretholdelse af økologisk drift og ekstensivering af husdyrproduktionen. Derudover skal der ydes støtte til omlægning til modstandsdygtige produktionssystemer på hele eller dele af bedriften, herunder omlægning til økologisk drift og ekstensivering af husdyrproduktionen. Dette forudsætter, at landmanden udarbejder en plan for omlægningen, der skal godkendes af medlemsstaten.

Støtten kan kun ydes for tiltag, der ligger ud over de relevante lovbestemte forvaltningskrav omfattet af bedriftsforvaltning og de relevante minimumskrav for anvendelse af gødning og plantebeskyttelsesmid-

ler, dyrevelfærd og andre relevante obligatoriske krav, der er fastsat i national eller EU-lovgivning. Såfremt der i national lovgivning er fastsat krav, der går ud over de tilsvarende EU-krav, kan der gives støtte til tiltag, der bidrager til opfyldelsen af de nationale krav.

Der fremgår ikke et eksplicit krav om, hvor mange af midlerne under den fælles landbrugspolitik, som skal anvendes på grønne tiltag. Der er i NRP-forslaget en forventning om, at 43 pct. af midlerne til NRP-planerne anvendes på miljø- og klimaformål.

Koblet indkomststøtte

Medlemsstaterne skal yde koblet indkomststøtte til landmænd i specifikke landbrugssektorer og -produkter eller til specifikke typer landbrug, som oplever vanskeligheder og er vigtige af socioøkonomiske eller miljømæssige årsager. Der kan ydes koblet støtte per hektar eller per dyr i visse landbrugssektorer. Som noget nyt kan der også ydes støtte per dyreenhed til f.eks. svine-sektoren, samt æg og fjerkræsektoren. Medlemsstaterne skal minimere den potentielle indvirkning af støttebeslutningerne på det interne marked. For støtte, der ydes som betaling pr. dyr til husdyrsektoren, skal medlemsstaterne tage hensyn til miljøpåvirkninger, herunder ved at fastsætte et maksimum for husdyrtæthed i nitratsårbare zoner. Den koblede støtte kan udgøre op til 20 pct. af den samlede støtte under den fælles landbrugspolitik, hvilket er en forøgelse fra i dag, hvor den maksimalt kan udgøre 13 pct. Det vil endvidere være muligt at yde op til 5 pct.-point yderligere, hvis de ekstra midler ydes til f.eks. proteinafgrøder, blandede landbrug og i østlige grænseregioner.

Støtte til deltagelse i risikostyringsværktøjer

Medlemsstaterne skal yde støtte til landmænd til deltagelse i risikostyringsværktøjer. Medlemsstaterne skal sikre, at der kun ydes støtte til tab, der overstiger 20 pct. af landbrugerens gennemsnitlige årlige produktion eller indkomst i en forudgående periode. Kravet gælder dog ikke medlemsstater der har tilsvarende nationale risikostyringsværktøjer.

Støtte til investeringer for landmænd og skovejere

Medlemsstaterne kan yde investeringsstøtte til produktive og ikke-produktive investeringer, der yder et passende samlet bidrag til modstandsdygtigheden i landbruget, fødevarer-systemer, skovbruget og land-distrikter, herunder især klima- og vandresiliens. Der kan desuden ydes støtte til investeringer i genoprettelse af landbrugs- eller skovbrugsproduktionspotentialer, der er beskadiget af naturkatastrofer, ugunstige klimabegivenheder eller katastrofale begivenheder. Det er en betingelse, at den pågældende begivenhed har forårsaget ødelæggelse af mindst 30 pct. af landbrugsproduktionspotentialet eller mindst 20 pct. af skovbrugsproduktionspotentialet. Hvis EU-retten medfører nye krav til landbrugere, kan der ydes støtte til investeringer, der opfylder disse krav, i en periode på højst 36 måneder fra den dato, hvor de bliver obligatoriske for bedriften.

Etablering af unge landmænd og generationsskifte

Medlemsstaterne skal yde støtte til etablering af unge landmænd og opstart af virksomheder i landdistrikterne, inklusiv etablering af nye landbrug. Der kan desuden ydes støtte til forretningsudvikling af små landbrug. Støtten kan ydes i form af faste beløb eller finansielle instrumenter eller en kombination af disse, og den kan maksimalt udgøre 300.000 euro (2.235.000 kr.).

Medlemsstaterne skal desuden fastlægge en strategi for generationsskifte i landbruget med henblik på at forbedre effektiviteten og sammenhængen mellem interventioner, der er rettet mod unge landmænd, herunder beskrivelse af synergieffekter.

Desuden skal medlemsstaterne etablere en startpakke til unge landmænd, der skal omfatte en række foranstaltninger i overensstemmelse med medlemsstatens generationsskiftestrategi. Foranstaltningerne kan bl.a. omfatte støtte til etablering af unge landmænd, arealstøtte til unge landmænd, støtte til små landbrug målrettet unge landmænd, støtte til investeringer med en højere støtteintensitet til unge landbrugere og støtte til opstart af virksomheder i landdistrikterne m.v. En ung landmand skal defineres af medlemsstaten, men kan højst være 40 år og skal være bedriftsansvarlig.

Medlemsstaterne kan desuden yde støtte til aflastningstjenester i landbruget, der giver landmænd mulighed for at tage orlov på grund af sygdom, fødsel, pasning af børn og andre familiemedlemmer, ferie samt deltagelse i uddannelse.

Støtte med fokus på landdistrikter, innovation og videndeling

Medlemsstaterne skal yde støtte til lokale aktionsgrupper (LEADER) til at udarbejde og gennemføre lokale udviklingsstrategier. Medlemsstaterne skal som minimum yde denne støtte i landdistrikter med specifikke ulemper, som defineret i medlemsstatens NRP-plan. Støtte kan ydes til projekter, der gennemføres af lokale aktionsgrupper, der involverer opstart, værdiskabende kapacitet i forbindelse med transformation, diversificering af landbrugsaktiviteter, herunder agro-turisme, direkte salg af landbrugsprodukter og innovation. Støtte fra LEADER skal have fokus på områder inden for landdistriktsudvikling med merværdi for landbrugere og skovejere, såsom social, miljømæssig, digital og økonomisk transformation af landdistrikter, forbedring af landdistrikternes velfærd og styrkelse af social kapital.

Medlemsstaterne skal yde støtte til videndeling og innovation inden for landbrug, skovbrug og landdistrikter. Hver medlemsstat skal endvidere sikre, at landbrugere og skovejere har adgang til innovation, og at ny viden når dem rettidigt og effektivt, så de kan anvende innovative og bæredygtige løsninger og drage fordel af ny viden i landbrugssektoren.

Krisestøtte efter naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold og katastrofale begivenheder

Medlemsstaterne kan yde krisebetalinger til landmænd, der er ramt af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold eller katastrofale begivenheder. Betalingerne skal sikre kontinuitet i de berørte landmænds landbrugsaktivitet, og støtten er betinget af, at den kompetente myndighed i medlemsstaten anerkender, at en naturkatastrofe, ugunstige vejrforhold eller en katastrofal begivenhed har fundet sted. Desuden skal begivenhederne direkte have forårsaget en skade, der resulterer i ødelæggelse af mindst 30 pct. af landbrugerens gennemsnitlige årlige produktion. Tabene beregnes på enten bedriftsniveau, på bedriftens aktivitetsniveau i den pågældende sektor eller i forhold til de specifikke berørte områder. Medlemsstaterne fastsætter støttesatser med henblik på kompensation for produktionstab. Disse satser skal være højere for landbrugere, der også gennemfører interventioner eller andre forebyggende foranstaltninger på bedriftsniveau for at begrænse niveauet af de produktions- og indkomstrisici, som der ydes støtte til.

Myndighed med ansvar for dataforvaltning under den fælles landbrugspolitik

Hver medlemsstat skal udpege én myndighed, der er ansvarlig for at træffe eller koordinere foranstaltninger med henblik på at opnå og opretholde national og grænseoverskridende interoperabilitet (udveksling af data) mellem informationssystemer, der anvendes til gennemførelse af administration, overvågning og evaluering af den fælles landbrugspolitik til gavn for landbrugere og andre støttemodtagere under den fælles landbrugspolitik. Målet er, at data kun indhentes én gang fra støttemodtageren og derefter genanvendes på tværs af myndigheder samt i rapportering til Kommissionen.

Finansielle forhold

Det fremgår af forslaget til NRP-forordning, at der afsættes ca. 771,3 mia. euro i 2025-priser til gennemførelse af NRP-fonden i perioden 2028-34. Heraf er der øremærket minimum 262,8 mia. euro til en række interventioner under den fælles landbrugspolitik og fiskeri. Disse interventioner omfatter på

landbrug bl.a. arealstøtte, koblet støtte, betalinger for naturbetingede og andre områdespecifikke begrænsninger, støtte til ulemper som følge af visse obligatoriske krav, miljø- og klimainsatser, betalinger til små landbrug, støtte til risikostyringsværktøjer, støtte til investeringer, unge landmænd, opstart af virksomheder i landdistrikterne og udvikling af små landbrug, støtte til aflastningstjenester i landbruget samt interventioner i visse sektorer under den fælles markedsordning m.v.

Det foreslåede forordningsgrundlag omfatter visse bindinger på anvendelsen af midlerne. Det fremgår således, at 43 pct. af midlerne til NRP-planerne skal anvendes til miljø- og klimaformål. Der er ingen særskilt grøn øremærkning af midler til den fælles landbrugspolitik, herunder i forhold til ordninger med miljø- og klimaformål, unge landmænd eller til Lokale Aktionsgrupper (LEADER), således som det kendes fra programperioden 2023-27. Det fremgår, at der kan anvendes op til 3 pct. af midlerne til teknisk bistand.

Det fremgår af Kommissionens forslag, at der ikke skal anvendes national medfinansiering til degressiv arealbaseret indkomststøtte, koblet indkomststøtte, afgrødespecifik betaling for bomuld og støtte til små landbrug. Det fremgår desuden, at den nationale medfinansiering skal udgøre mindst 30 pct. for betalinger for naturbetingede og andre områdespecifikke begrænsninger, støtte til ulemper som følge af visse obligatoriske krav, miljø- og klimainsatser, støtte til risikostyringsværktøjer, støtte til investeringer, etablering af unge landbrugere, opstart af virksomheder i landdistrikterne og udvikling af små landbrug samt støtte til aflastningstjenester i landbruget.

Det fremgår desuden, at den maksimale støttesats i forbindelse med støtte til investeringer er 75 pct. af de samlede støtteberettigede udgifter for hver intervention. For interventioner, der er målrettet unge landbrugere, kan støttesatsen forhøjes til 85 pct. af de støtteberettigede offentlige udgifter.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under den strategiske plan.

Konsekvenser

Forslaget vil kunne medføre statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Der er behov for nærmere analyse af forslaget for at kunne vurdere konsekvenserne.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

De lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget i Danmark skal afklares.

Statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget udgør en del af den flerårige finansielle ramme for 2028-34, specifikt som del af fonden for nationale og regionale partnerskaber herunder. Kommissionen har foreslået et samlet udgiftsniveau til fonden for nationale og regionale partnerskaber på 771,3 mia. euro, heraf minimum 262,8 mia. euro til

landbrugsstøtte og fiskeri (2025-priser). Danmark finansierer ca. 2 pct. af det samlede EU-budget, hvorfor den danske finansieringsandel for fonden for nationale og regionale partnerskaber udgør ca. 114,9 mia. kr. i perioden 2028-34. Udgiftsniveauet fastsættes som led i de centrale forhandlinger om de flerårige finansielle rammer for 2028-34. Konsekvenser heraf for det danske EU-bidrag er nærmere beskrevet i Finansministeriets notater herom.

Forslaget vil kunne medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet det vurderes, at forslaget om skrå og absolutte støttelofter på arealbaseret støtte medfører, at de mellemstore og de største bedrifter i Danmark vil få udbetalt mindre i arealstøtte sammenlignet med i dag. Den samlede reduktion i støttebeløb er isoleret set estimeret til ca. 1,45 mia. kr. (195 mio. euro) årligt sammenlignet med arealstøtten i 2024, hvilket udgør ca. 30 pct. af den samlede udbetaling for grundbetalingen i 2024. Antallet af bedrifter, som i 2024 modtog mere end ca. 149.000 kr. (20.000 euro), påvirkes og udgør ca. 7.600, mens ca. 24.300 bedrifter falder under denne grænse og dermed ikke påvirkes. De fleste bedrifter påvirkes af de skrå støttelofter, men ca. 190 bedrifter vil endvidere efter anvendelse af de skrå støttelofter få afskåret støtten ved det absolutte støtteloft på 745.000 kr. (100.000 euro). Disse bedrifter modtog i 2024 1,9 mio. kr. (255.000 euro) eller mere.

Forslaget om indførelse af interoperabilitet kan reducere dataindsamlingen hos f.eks. landmanden til et minimum, så oplysninger kun skal indsendes én gang til staten. Denne fælles data skal tilsyneladende også danne grundlag for indberetning til Kommissionen om f.eks. målopfyldelse og udbetalinger. Forslaget kan medføre, at der skal etableres en integreret sømløs dataudveksling mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og andre relevante myndigheder, så landmanden f.eks. kun én gang skal oplyse, hvilken afgrøde der dyrkes på marken. Der er behov for flere oplysninger fra Kommissionen om dette forslags omfang og konsekvenser, herunder hvilke systemer, data og rapporteringsforpligtelser forslaget omfatter, hvilken fælles standard medlemsstaterne skal kunne levere data til, hvad deadline er for implementering af interoperabilitet, og hvad konsekvensen af mangelfuld eller forsinket implementering vil være. Alle disse forhold påvirker de administrative, økonomiske og eventuelt lovgivningsmæssige konsekvenser. Det vurderes, at der bliver behov for at tilføre ressourcer til at koordinere og implementere kravet om interoperabilitet. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følger af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Ifølge Kommissionen vil forslaget medføre en forenkling for både støttemodtagerne og medlemsstaterne set i forhold til programperioden 2023-27. For støttemodtagerne vil der være forenkling af betingelser som følge af indførelsen af bedriftsforvaltning i stedet for konditionalitet, der vil være færre interventionstyper, og interventionstyperne vil være mere fokuserede m.v. Desuden vil støtten i højere grad kunne udbetales som engangsbeløb (lump sums), hvilket vil muliggøre forenklede ansøgningsprocedurer og dermed reducere byrden for støttemodtagerne.

For medlemsstaterne vil forslaget ifølge Kommissionen medføre forenkling, da der kun er én fond og ikke længere to søjler på landbrugsområdet. Dermed er der ingen regler om overførsel af midler mellem søjle 1 og søjle 2 i den fælles landbrugspolitik, og medlemsstaterne skal ikke forholde sig til forskellige regler for de to søjler.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Der er behov for nærmere analyse af forslaget for at kunne vurdere forslagets konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen, § 2-udvalget (landbrug) og Det rådgivende fødevareudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at Kommissionens forslag EU's syvårsbudget for perioden 2028-34 lægger op til en reduktion af EU's landbrugsbudget med i størrelsesordenen 30 pct. i faste priser. Det vil negativt påvirke muligheden for at sikre EU's fødevareforsyningsikkerhed og samtidigt understøtte en omstilling af produktionen i en mere bæredygtig retning. Forslaget til reform af den fælles landbrugs-politik peger endvidere i retning af en øget risiko for konkurrenceforvridning mellem EU's medlemsstater. Det skyldes blandt andet, at der foreslås obligatoriske støtteløfter og degressivitet. Det vil på grund af den danske bedriftsstruktur ramme dansk landbrug hårdt. Foreløbige vurderinger peger i retning af, at op til 30 pct. af beløbet vil falde bort.

Den forenkledte ordning for små landbrug, som foreslås af Kommissionen, kan samtidig ikke anvendes i det omfang, som Landbrug & Fødevarer ønsker, da den ikke er tilpasset til den danske bedriftsstruktur. Landbrug & Fødevarer er meget kritisk overfor, at der åbnes for at anvende en væsentligt øget andel af de nationale EU-budgetter til koblet støtte. Muligheden burde i stedet begrænses væsentligt. Forslaget rummer dog også en målsætning om øget fleksibilitet og enkelhed. Det er dog usikkert, om det vil kunne omsættes til virkelighed for landmændene. Endelig åbner forslaget for øget anvendelse af incitament. Det er dog endnu uklart, om det vil kunne anvendes til støtte til konkrete miljø- og klimatiltag. Det er et helt centralt spørgsmål for Landbrug & Fødevarer, da vil være et væsentligt instrument til at stimulere en mere miljø- og klimavenlig landbrugsproduktion. Det er i den forbindelse særligt vigtigt, at der kan ydes incitamentsstøtte og investeringsstøtte for at reducere emissioner fra husdyrproduktionen, og at der i den forbindelse ikke sker en reduktion i støtten, når der indføres en afgift på CO₂e-udledninger.

Dyrenes Beskyttelse mener generelt, at EU's landbrugsstøtteordning skal styres af det enkle princip: offentlige midler for offentlige goder. EU's landbrugsstøtteordning skal kort sagt fremme et fødevaresystem, der producerer inden for de planetære grænser, med bedre dyrevelfærd, og leverer sund og nærende mad i overensstemmelse med de officielle kostråd. Forenkling og fleksibilitet må ikke føre til udvanding af EU's grønne og bæredygtige målsætninger. Forenkling og fleksibilitet forudsætter også, at der er øremærkede midler til ordninger, der fremmer bæredygtige produktionsformer, herunder praksis med bedre dyrevelfærd.

Dyrenes Beskyttelse finder det positivt, at Kommissionen anerkender behovet for en ekstensivering af husdyrproduktionen og fremme af den økologiske produktionsform. Dette er et vigtigt skridt for at skabe bedre vilkår for dyrene i landbrugsproduktionen, give naturen mere plads og reducere landbrugets klimaaftryk. Dyrenes Beskyttelse er desuden positive over for Kommissionens forslag om at målrette den direkte indkomststøtte til de landmænd, der har størst behov og indføre loft på den direkte hektarstøtte. Dyrenes Beskyttelse mener, at hvis den koblede støtte opretholdes, skal det være en betingelse, at besætningerne lever op til bedre krav til dyrevelfærd - som minimum på niveau med økologikravene. Derudover skal koblet støtte, hvis den opretholdes, også omfatte grise- og fjerkræproduktion, hvor behovet og potentialet for dyrevelfærdsforbedringer er stort. Dyrenes Beskyttelse anbefaler endelig, at dyrevelfærd gøres til en selvstændig hovedmålsætning i den fælles landbrugspolitik, så det tydeligt signaleres, at EU prioriterer dyrevelfærd på lige fod med bl.a. natur og klima og dermed imødekommer både politiske målsætninger og samfundets krav.

Økologisk Landsforening mener, at markedet bør regulere priser og indkomster, og at landbrugsstøtten skal bruges til at fremme en grøn omstilling ved at lade aftrykket på naturressourcer og det omgivende miljø samt dyrevelfærden komme til udtryk i produktionsomkostningerne, så markedspriserne bliver

reelle. Det vil danne grundlag for en markedsdrevet grøn omstilling baseret på markedsøkonomi. Den direkte indkomststøtte skal afvikles over de kommende to budgetperioder. Forslaget om degressive støtte og støtteløfter går muligvis i den retning, men afvikling af indkomsten ved gradvis at flytte betalinger over på grønne betalinger vil være mere hensigtsmæssig. Økologisk Landsforening mener, at der mindst skal disponeres 30 pct. af budgettet til grønne tiltag, og at denne andel gradvis skal forøges til mindst 50 pct. Udbetalingen bør så vidt muligt ske på grundlag af resultater. Degressiv støtte og støtteløfter er forbundet med bureaukrati og kan risikere at motivere til opdeling af bedrifter i flere selskaber for at støttemaksimere. Der kan også opstå konkurrenceforvridning mellem landene, fordi strukturen i dag er meget forskellig, hvor Danmark f.eks. er kendetegnet ved store landbrug, mens andre medlemsstater har en meget større andel små landbrug, og derfor ikke vil blive ramt i samme omfang.

Økologisk Landsforening bakker op om, at medlemsstaterne gives frihed til at formulere de grønne krav, som landmænd skal leve op til, for at modtage direkte støtte. Det er dog meget væsentligt, at det ikke kun er eksisterende landskabselementer, der beskyttes, men at der sikres en minimumforekomst på alle landbrug. Økologisk Landsforening mener principielt koblet indkomststøtte skal afvikles. Såfremt den opretholdes, bør der stilles krav om, at bedrifterne overholder skærpede dyrevelfærdsmæssige krav i lighed med de krav, der stilles i økologiforordningen. Økologisk Landsforening mener, at grise og fjerkræ også bør kunne modtage den støtte.

DI Fødevarer mener, at Kommissionens forslag til den fælles landbrugspolitik for 2028-34 indeholder flere positive hensigter om effektivisering, forenkling og styrkede incitamenter for landmanden til at forbedre klima- og miljøaftrykket af sin produktion. Landbrugsstøtten skal i videst muligt omfang tilrettelægges med henblik på at skabe de rette betingelser for investeringer og incitamenter for, at landmænd kan lykkes med den grønne omstilling, og i mindre grad være en direkte støtte. Det er bekymrende, at Kommissionen lægger op til at overlade det til medlemsstaterne at tilrettelægge den koblede støtte. Det kan skabe konkurrenceforvridning og betyde, at der ikke skabes tilstrækkeligt incitament for klima- og miljøforbedringer i hele EU.

Dansk Vegetarisk Forening mener, at strategisk støtte til bæredygtige praksisser er nødvendig for at understøtte den omstilling af landbruget, der skal sikre både fødevarerforsyning, bidrage til genopbygning af jorden, biodiversiteten til vands og til lands, sikring af grundvand mv. Over to reformperioder bør den direkte støtte afvikles. Da Kommissionens forslag giver en stor fleksibilitet i medlemsstaterne i forhold til grønne ambitioner og tiltag, frygter Dansk Vegetarisk Forening, at en stor mulighed tabes for at fremme bæredygtige fødevarer-systemer.

Uden central styring fra Kommissionen, eller som minimum faste rammer, mål og indikatorer for medlemsstaterne, er der risiko for, at landbrugets muligheder for at bidrage til den grønne omstilling ikke gribes. Derudover er der risiko for, at tiltag ikke implementeres ens i medlemsstaterne, hvilket vil betyde ulige konkurrencevilkår på tværs af landene. Landbrugsstøtten bør aktivt fremme plantebaserede og økologiske produktioner, men også belønne grønne praksisser, der sikrer og beskytter fælles goder som rent drikkevand, biodiversitet, sunde kystmiljøer og mere natur.

Dansk Ornitologisk Forening støtter Økologisk Landsforening og opfordrer til, at der etableres målrettede støtteordninger til efterlevelse af krav om en øgning i indekset for landbrugslandsfugle under EU's naturgenopretningsforordning.

Rådet for Grøn Omstilling er bekymrede over, at den tidligere øremærkning af midler til økosystemtjenester, herunder klima og biodiversitet, ikke er en del af forslaget. Samtidig gør ophævelsen af den tidligere søjlestruktur, hvor indkomststøtte var adskilt fra støtte til bæredygtigt landbrug og udvikling af

landdistrikter, at det er uklart, hvor store midler der i praksis vil blive kanaliseret til miljø- og klimaindsatser. Rådet for Grøn Omstilling er bekymret for, at disse områder nedprioriteres i forhold til kortsigtede økonomiske hensyn for medlemsstaterne og dermed bliver en svækkelse af den fælles indsats for klima og biodiversitet. Den fælles landbrugspolitik bør understøtte grøn innovation i fødevarerproduktion, herunder støtte til avanceret bioraffinering og kaskadeudnyttelse af biomasse, så der kan opbygges grønne værdikæder til en cirkulær bioøkonomi, der både kan gavne landmænd og samfund. Det er ærgerligt, at der ikke sættes specifikt ind over for metan fra husdyr og lattergas fra gødning, da disse to kilder står tilsammen for størstedelen af landbrugssektorens udledninger.

Samlet set indebærer forslaget, at mange tidligere obligatoriske krav gøres frivillige, og at flere puljer og fonde samles i én ordning, hvilket skaber usikkerhed om, hvordan midlerne konkret vil blive fordelt. Rådet for Grøn Omstilling mener, at dette svækker den fælles europæiske indsats for klima, biodiversitet og bæredygtig fødevarerproduktion. Der er behov for, at den fælles landbrugspolitik efter 2027 bliver langt mere forpligtende ift. at reducere landbrugets klimapåvirkning, beskytte biodiversitet og sikre sunde fødevarer til borgerne.

Dansk Korn & Foder (DAKOFO) støtter en fælles europæisk landbrugspolitik, der sikrer stabile rammevilkår for landbruget, fødevarerforsyningsikkerhed samt bæredygtige produktionsformer. Forslaget indeholder væsentlige ændringer, der kan få betydelige konsekvenser for dansk landbrug og dermed for råvaregrundlaget i korn- og foderbranchen. Ift. støtteloft og degressivitet bemærker DAKOFO, at det vil ramme uforholdsmæssigt hårdt i Danmark, hvor strukturen er præget af større, professionelle bedrifter. Dette skaber konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne og reducerer incitamentet til effektiv produktion. En forøgelse af den koblede støtte risikerer at skabe markedsforvridning. DAKOFO anbefaler, at koblet støtte begrænses og kun anvendes målrettet, hvor der er klare samfundsmæssige begrundelser. DAKOFO finder det positivt, at 43 pct. af NRP-midlerne skal gå til miljø og klima, men kravene bør implementeres på en måde, der sikrer balance mellem produktionskapacitet og bæredygtighed. Der bør bl.a. være mulighed for at støtte investeringer, der reducerer emissioner fra husdyrproduktionen. DAKOFO finder, at forslaget om øget dataudveksling kan skabe administrative byrder. Det er derfor afgørende, at kravene udformes så enkelt som muligt, og at systemer er praktisk anvendelige for både landmænd og virksomheder, herunder at det implementeres gradvist og i dialog med erhvervet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater forventes at være kritiske overfor, at den fælles landbrugspolitik omfattes af de nationale og regionale partnerskabsprogrammer, mens andre medlemsstater forventes at bakke op om Kommissionens forslag. Visse medlemsstater forventes at være positive over for forslaget om at indføre absolutte og skrå støttelofter, mens andre medlemsstater forventes at være negative. Tilsvarende forventes en lang række medlemsstater at være positive over for mulighed for øget koblet støtte, mens andre medlemsstater forventes at være kritiske. Flere af medlemsstaterne forventes at være positive over for muligheden for at betale landmænd for at overholde de beskyttelsesmæssige praksisser under driftsforvaltningssystemet (grønne krav). Få medlemsstater forventes at rejse behov for øget grønt ambitionsniveau i forslaget. Der forventes at være bred opbakning til Kommissionens fokus på at fremme unge landmænds etablering og gennemførelse af generationsskifte.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser generelt Kommissionens forslag velkomment.

Regeringen finder det centralt, at forhandlingerne om den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende finansielle ramme (MFF) for 2028-34. Regeringen efterlyser desuden, at der tilvejebringes en konsekvensanalyse af forslaget i overensstemmelse med principperne for bedre regulering.

Regeringen ønsker en grønnere, enklere og mere markedsorienteret fælles landbrugspolitik, som fremmer den europæiske landbrugssektors konkurrenceevne og bidrager til fødevareforsyningssikkerhed gennem lige konkurrencevilkår på tværs af sektoren og på tværs af EU's medlemsstater. Regeringen ønsker desuden, at der sker en større grad af resultatorientering i landbrugspolitikken som led i moderniseringen af EU-budgettets struktur.

Regeringen understreger behovet for et velfungerende indre marked for landbrugsvarer i EU med lige rammevilkår uden yderligere markedsregulering eller afvigelser fra konkurrencelovgivningen, herunder en udfasning af koblet støtte til produktionsgrene med stor klimaaftryk samt begrænsning af niveau for koblet støtte.

Regeringen ønsker en øget grøn øremærkning, således at landbrugsstøtten målrettes grønne tiltag og samfundsgoder, herunder investeringer i ny teknologi, bæredygtige landbrugsformer, reduktion og optag af drivhusgasser, tiltag målrettet miljø og biodiversitet, dyrevelfærd, og fødevarer sikkerhed samt udvikling af landdistrikterne og generationsskifte – frem for bestemte størrelser af landbrug eller typer af landbrug herunder i bestemte geografiske områder.

Det er vigtigt for regeringen, at landbrugsstøtten fortsat kan understøtte implementeringen af Aftale om et Grønt Danmark, Aftale om implementeringen af et Grønt Danmark, herunder kvælstofreducerende indsatser, klima-, miljø-, og naturtiltag, samt kan understøtte indførelse af fælles europæisk klimaregulering af landbrugets drivhusgasudledninger, f.eks. et kvotehandelssystem.

Regeringen mener, at støtteløfter, herunder såvel absolutte som skrå løfter (degressivitet), skal være frivilligt for medlemsstaterne at anvende. Landbrugspolitikken skal understøtte gennemførelse af generationsskifte og unge landmænds etablering. Det bør være op til medlemsstaterne at definere støtteberettigede modtagere, landbrugsaktivitet og støtteberettigede arealer.

Regeringen ønsker øgede muligheder for betaling for nationale krav. Regeringen mener, at innovation og forskning samt udvikling af bioøkonomien er vigtige elementer for udvikling af landbrugs- og fødevaresektoren samt for udvikling af landdistrikter.

Endelig er det vigtigt for regeringen, at der sker en reel forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administrationen.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 11. september 2025 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22-23. september 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.